

HARALDS BIEZAIS

DIEVA TĒLS
LATVIEŠU
TAUTAS
RELIGIJĀ

Saturs

Redakcijas priekšvārds latviešu izdevumam	7
Autora priekšvārds 1961. gada izdevumam	10
Ievads	11
a. Darba vieta latviešu reliģijas pētniecībā 11 – b. Metodikas jautājums 12 – c. Piezīmes saistībā ar valodu 13	
I. Vārda <i>dievs</i> pirmnozīme	15
1. Vārda <i>dievs</i> nozīme indoeiropiešu valodās	15
a. Indoeiropiešu valodas salīdzināmā bāze 15 – b. Vārda <i>dievs</i> saistība ar indo- eiropiešu valodas bāzi 18 – c. Fonētiskā līdzība 21 – d. Latviešu pētniecības nekritiskā atkarība 21	
2. Vārda <i>dievs</i> nozīme latviešu folklorā	25
a. <i>Iet dievā – iet pie Dieva</i> 25 – b. <i>Nodiev</i> s 29 – c. Brahiļģismu dievs 29 – d. Saules un Dieva ienaidis 30	
II. Teoloģiski un nacionālromantiski motīvi	
Dieva būtības meklējumos	36
1. Latviešu folkloras materiāls āriskā mīta gaismā	36
a. Gaismas dievs 36 – b. Šrēdera un Oto ietekme 39	
2. Teoloģiski un nacionālromantiski nosacītais vienīgais Dievs	41
a. Dievs kā īpašvārds 41 – b. Dievs kā vienīgais dievs 44 – c. Dieviņi 46 – d. Padievs 49 – e. Dievu dēli 50 – f. Dievu Dievs 54 – g. Citi dievi 57 – h. Dievs citu dievu starpā 58	
III. Debesu Dievs	66
1. Debesu priekšstats	66
a. Debesu kalns 66 – b. Metaforu nozīme 67	
2. Dieva darbība debesīs	68
a. <i>Coelisatio</i> un antropomorfizācija 68 – b. Dievs kā debesu jātnieks 70 – c. Dieva ārējais izskats 71 – d. Dieva zirgi 73	
3. Dieva nobraukšana uz zemi	78

IV. Dieva debesu saimniecība	81
1. Dieva saimniecība un tās iekārtojums	81
a. Dieva mītne 81 – b. Dieva saimniecības ēkas 84 – c. Dieva sētas novietojums 86	
2. Dievs darbā un svētkos savu radu starpā	88
a. Dieva līdzdalība lauku darbos 88 – b. Dieva precības 90 – c. Dieva māte 94	
V. Dievs latviešu zemnieku sētā	97
1. Dievs zemkopja darbos	97
a. Dievs lūduma līdējs un sējējs 97 – b. Lauku apstaigāšana 99 – c. Dievs rudens darbos – rijā, maltuvē, klētī 100	
2. Dievs lopkopja darbos	102
a. Dievs pie govju ganiem 102 – b. Dievs pieguļā 104	
3. Dievs zemnieku svētkos	107
a. Vakarēšana 107 – b. Jāpi 110 – c. Jāņu laiks un auglība 114 – d. Jāņu mielasts 115	
4. Dieva sevišķie epifānijas veidi	117
a. Dievs vībotnēs 117 – b. “Dievs” aizkrāsnē 122	
VI. Universālas iezīmes Dieva būtībā	127
1. Pasaules radītājs un likteņa lēmējs	130
a. Cilvēka radītājs 130 – b. Likteņa lēmējs 131 – c. Dievs un cilvēka dzimšana 133 – d. Dievs un precības 134 – e. Dievs un miršana 138 – f. Dievišķā providence un liktenis 140 – g. Zemnieku ticība 141	
2. Dievs un Laima	144
a. Debess tēvs un dieviete māte 144 – b. Folkloras materiāls par Laimas kā radītājas funkciju 146 – c. Radītājas dievības – Dievs un Laima 149	
3. Dievs kā morāles likumu noteicējs	153
a. Dievs – labums – laime 153 – b. Morālais kā derīgais 155 – c. Dieva un cilvēka loma labas dzīves izveidē 157	
4. Dieva kults	161
a. Lūgšana 161 – b. Zvērests 161 – c. Dieva svētumi 162 – d. Upuris 163 – e. Zemnieku tradīcijas un Dievs kā zemnieks 164	
Literatūras saraksts	168
Personu rādītājs	189